Prima instanţă: Judecătoria Edineț sediul central (judecător E.Pșenița)
Dosarul nr.2a-69/24 (nr.2-23119594-03-2a-19012024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

16 mai 2024 **mun. Bălţi**

Instanţa compusă din:
Preşedintele ședinței, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Chircu, Dumitru Corolevschi**
Grefier **Cristina Țurcanu**

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat de Ojovan Maria împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ojovan Anatolii către Ojovan Maria privind desfacerea căsătoriei, -

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 15 august 2023 Ojovan Anatolii, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Lichii Iana, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ojovan Maria privind desfacerea căsătoriei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că la ***** a încheiat căsătoria cu pârâta, înregistrată sub *****. Indică că în comun cu pârâta Ojovan Maria au 4 copii minori: fiica *****, născută la *****, fiica *****, născută la *****, fiul *****, născut la *****; fiica *****, născută la *****.

Susține reclamantul că relaţiile de familie sunt grav şi iremediabil vătămate pentru că între ei există anumite divergenţe, care s-au acutizat cu trecerea timpului. Sunt firi diametral opuse şi au puncte diferite de vedere în ceea ce privește toate aspectele vieţii. În ultima perioadă aceste lucruri au dus la apariţia unor tot mai dese discuţii în contradictoriu și la o răcire evidentă a relaţiilor dintre ei. Au încercat ambii să depăşească aceste impedimente, eforturile au rămas fără rezultat, dimpotrivă, s-a accentuat şi mai mult înstrăinarea lor, ajungîndu-se la o lipsă acută de afecţiune şi comunicare. Gospodărie în comun nu duc şi nici careva modalităţi de comunicare nu ţin, nu locuiesc împreună de o perioada de 4 ani.

Consideră că raporturile dintre soţi sunt iremediabil deteriorate, iar continuarea căsătoriei nu mai este posibilă şi poate fi desfăcută fără acordarea unor termene de conciliere.

În drept, cererea se întemeiază pe dispozițiile art.2, 35, 37 Codul familiei.

Solicită Ojovan Anatolii desfacerea căsătoriei încheiate cu Ojovan Maria la *****, trecută în registrul actelor de stare civilă sub *****, încasarea de la pârâtă în beneficiul lui a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta.

Prin încheierea judecătoriei Edineț sediul central din 24 octombrie 2023 s-a stabilit soților Ojovan Anatolii și Ojovan Maria termen de împăcare pe o durată de o lună, până la data de 24 noiembrie 2023.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023 acțiunea civilă s-a admis. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Ojovan Maria și *****, înregistrată la ***** sub ***** la Primăria sat.Dîngeni r-nul Ocnița. La eliberarea certificatului despre desfacerea căsătoriei a încasa de la Ojovan Anatolii în folosul statului taxa de stat în mărime a câte 1000 % din unitatea convențională. Ojovan Maria a fost scutită de plata taxei de stat. Cheltuielile judiciare s-au lăsat pe seama părților.

Solicitarea apelantului:

La 11 decembrie 2023 Ojovan Maria a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023, solicitând casarea hotărârii cu restituirea cauzei la rejudecare.

Argumentele părţilor:

În motivarea apelului a indicat că în referinţă a solicitat să fie atrasă în calitate de terţă persoană Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţia a Familiei Ocniţa, deoarece este organul împuternicit să întocmească şi să prezinte instanţei un aviz pentru respectarea drepturilor celor patru copii, cerință care a fost ignorată. Aceste obligaţiuni sunt prevăzute în art.57/2 şi 73 din Codul Familiei. Apelanta consideră că au fost încălcate prevederile art.386, 387 şi 388 Cod de procedură civilă, deaceea hotărârea nu poate fi menținută.

Ojovan Maria nu este de acord și cu faptul că instanța de judecată a acordat un termen de împăcare doar de o lună, în situația în care dânșii au 4 copii, iar intimatul este peste hotare.

Menționează că anterior intimatul a mai depus cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei și în deoarece în acel caz instanța de judecată a acordat un termen de împăcare rezonabil, dânșii s-au împăcat și s-a născut fiica ***** la *****.

Susține apelanta că pentru respectarea drepturilor celor patru copii dânsa întreprinde toate cele necesare pentru a creşte în familie cu tată şi cu mamă.

Consideră că în cazul, când Ojovan Anatolii şi reprezentantul lui - avocatul Lichii Iana citaţi legal nu s-au prezentat, instanţa trebuia să scoată cererea de pe rol, dar să nu emită hotărârea de divorţ. Pe când cererea ei motivată privind amânarea şedinţei de judecată, deoarece copii au făcut febră, instanţa a ignorat-o şi a refuzat-o, ceea ce este inadmisibil.

Solicită Ojovan Maria casarea hotărârii, cu restituirea cauzei la rejudecare în Judecătoria Edineț sediul Ocnița pentru atragerea în proces a DASPF Ocnița. La fel instanța desfăcând căsătoria nu a indicat care nume de familie preia dânsa.

Poziția părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată părțile legal citate cu scrisoare recomandată, fapt confirmat prin semnătura din avizul de recepție, cât și reprezentantul intimatului-avocatul Lichii Iana, citată prin intermediul poștei electronice, nu s-au prezentat și n-au comunicat instanței motivele neprezenței.

În conformitate cu dispozițiile art.105 alin.1, 5 Cod procedură civilă, citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei. Citaţia sau înştiinţarea adresată persoanei fizice se înmînează personal contra semnătură pe cotor. Citaţiile şi înştiinţările expediate reprezentanţilor la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepţionate de către părţi şi alţi participanţi la proces.

Dispozițiile art.379 alin.2 Cod de procedură civilă statuiază că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În consecință, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în lipsa părților, fiind respectată procedura de citare.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel reține că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 24 noiembrie 2023, iar apelul a fost declarat la 11 decembrie 2023 prin intermediul oficiului

poștal, potrivit ștampilei de pe plic /f.d.58-60/, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

Potrivit art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărîrea primei instanţe.

Actele cauzei certifică faptul că părțile în litigiu Ojovan Anatolii și Ojovan Maria au încheiat căsătoria la *****, fiind înregistrată și trecută în Registrul actelor de stare civilă sub ***** de către Primăria sat.Dîngeni r-nul Ocnița.

Din relațiile de căsătorie a părților au rezultat 4 copii: fiica ***** născută la *****, fiica ***** născută la *****, fiul ***** născut la *****, fiica *****, născută la ***** /f.d.38-41/.

La 15 august 2023 Ojovan Anatolii, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Lichii Iana, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ojovan Maria privind desfacerea căsătoriei încheiate cu Ojovan Maria la *****, trecută în registrul actelor de stare civilă sub *****, încasarea de la pârâtă a cheltuielilor de judecată pe care le va suporta.

Prin încheierea judecătoriei Edineț sediul central din 24 octombrie 2023 s-a stabilit soților Ojovan Anatolii și Ojovan Maria termen de împăcare pe o durată de o lună, până la data de 24 noiembrie 2023.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023 acțiunea civilă s-a admis. S-a desfăcut căsătoria încheiată între Ojovan Maria și Ojovan Anatolii, înregistrată la ***** sub ***** la Primăria sat.Dîngeni r-nul Ocnița. La eliberarea certificatului despre desfacerea căsătoriei a încasa de la Ojovan Anatolii în folosul statului taxa de stat în mărime a câte 1000 % din unitatea convențională. Ojovan Maria a fost scutită de plata taxei de stat. Cheltuielile judiciare s-au lăsat pe seama părților.

La 11 decembrie 2023 Ojovan Maria a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023, solicitând casarea hotărârii cu restituirea cauzei la rejudecare în Judecătoria Edineț sediul Ocnița pentru atragerea în proces a DASPF Ocnița.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Iar alin.6 din art.373 Cod de procedură civilă statuiază că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Colegiul civil consideră întemeiată soluţia instanţei de fond, reieşind din următoarele argumente.

Conform art.2 alin.3 al Codului familiei, relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

Art.6 alin.1,2 Codul familiei învederează faptul că, persoanele fizice își realizează de sine stătător drepturile ce le aparțin și iau naștere din relațiile familiale, dacă prezentul cod nu prevede altfel. Realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor familiale nu trebuie să lezeze drepturile, obligațiile, libertățile şi interesele legitime ale altor membri ai familiei şi ale altor persoane.

Potrivit art.33 alin.2 Codul familiei, căsătoria poate înceta prin divorţ (desfacere), în baza cererii unuia sau a ambilor soţi ori a tutorelui soţului în privinţa căruia s-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

În conformitate cu dispoziţiile art.37 alin.3 Codul Familiei, instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că conviețuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile.

Sub acest aspect este de menționat că divorțul presupune desfacerea căsătoriei printr-o hotărâre judecătorească, la cererea oricăruia dintre soți, atunci când continuarea acesteia a devenit imposibilă pentru cel care cere desfacerea căsătoriei sau într-un sens mai larg, când unul dintre soți, efectiv, nu mai dorește continuarea acesteia.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul civil reliefează că, în principiu, căsătoria se încheie pe viață; totuși, atunci când căsătoria îşi pierde raţiunea de a continua, oricare dintre soți ori amândoi soții sunt îndreptățiți să ceară desfacerea ei.

Principiul libertății căsătoriei, potrivit căruia încheierea căsătoriei este expresia consimțământului liber al soților, implică şi principiul libertății divorțului, ceea ce înseamnă că voința soților, manifestată în sensul desfacerii căsătoriei, nu poate fi nici ea ignorată, căsătoria privind în primul rând şi în mod nemijlocit pe respectivii soți. Aceasta explică de ce numai manifestarea de voință a unuia sau a ambilor soți poate declanșa acțiunea de divorț.

Faptul că apelanta nu doreşte desfacerea căsătoriei și consideră posibilă păstrarea familiei nu constituie temei de respingere a acţiunii civile, în sensul menţionat fiind necesar consimţământul ambelor părţi la păstrarea familiei. Mai mult ca atât, nimeni nu poate fi obligat la conveţuire forţată. Chiar dacă în speță, părțile în litigiu au 4 copii comuni, instanța de judecată nu este în drept să respingă cererea de chemare în judecată prin care unul din soți solicită desfacerea căsătoriei.

Este neîntemeiat argumentul apelantei privind necesitatea atragerii în procesul civil de desfacere a căsătoriei a Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Ocnița, denumirea actuală Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord, cu sediul în mun.Edineț cu următoarele unități administrativ teritoriale: raioanele Briceni, Edineț, Ocnița și Rîșcani, potrivit Hotărârii Guvernului nr.957 din 06.12.2023, deoarece problema desfacerii căsătoriei vizează doar persoanele care au încheiat căsătoria.

Iar potrivit art.73 alin.1 Codul familiei, la examinarea de către instanţa judecătorească a litigiilor privind educaţia copilului este obligatorie participarea autorităţii tutelare teritoriale.

În prezenta cauză părțile nu au ridicat întrebarea referitor la stabilirea domiciliului copiilor minori, astfel nu este necesară atragerea în proces a Agenției Teritoriale de Asistență Socială Nord.

Unul din argumentele apelantei pentru a nu desface căsătoria este aceea că împreună cu intimatul au 4 copiii minori comuni și dânsa dorește ca copiii să crească în familie completă cu mamă și tată. Instanța menționează că prin prisma dispozițiilor Codului familiei, prezența/existența copiilor minori ai părților nu poate constitui temei de respingere a acțiunii de desfacere a căsătoriei.

Or, după desfacerea căsătoriei părintele care se ocupă de educația și îngrijirea copiilor comuni are dreptul de a solicita de la celălalt părinte achitarea unei pensii de întreținere pentru fiecare copil, dar și să implice celălalt părinte în procesul educațional al copiilor comuni, fără ca copiii să fie lipsiți de atenția ambilor părinți.

A mai obiectat apelanta în privința termenului de împăcare de o lună acordat de către prima instanță, considerându-l insuficient pentru restabilirea relațiilor cu soțul.

Potrivit art.37 alin.4 Codul familiei, dacă, în procesul examinării cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soţi nu-şi dă acordul la divorţ, instanţa judecătorească va amîna examinarea cauzei, stabilind un termen de împăcare de la o lună la 6 luni, cu excepţia cauzelor de divorţ pornite pe motivul violenţei în familie confirmate prin probe.

Astfel, termenul stabilit de prima instanță se încadrează în limitele legale, iar apelanta în cererea sa din 24 octombrie 2023 adresată instanței de judecată n-a indicat un termen concret, optând pentru un termen până la 6 luni.

Stabilind faptul, că buna convieţuire a soţilor şi păstrarea familiei în continuare sunt imposibile, odată ce unul dintre soți nu mai dorește continuitatea acesteia, instanţa de apel conchide asupra temeiniciei hotărîrii primei instanţe privind desfacerea căsătoriei dintre Ojovan Maria și Ojovan Anatolii.

Potrivit art.39 alin.2, 3 Codul familiei, dacă problema divorţului a fost soluţionată pe cale judecătorească, acesta urmează a fi înregistrat în modul prevăzut pentru înregistrarea de stat a actelor de stare civilă. Soţii nu au dreptul să încheie o nouă căsătorie pînă la obţinerea certificatului de divorţ de la organul stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul acestora. Instanţa judecătorească este obligată să transmită, în termen de 3 zile de la data cînd hotărîrea privind desfacerea căsătoriei a rămas definitivă, o copie a acesteia organului stare civilă din raza ei teritorială.

Un alt argument al apelului este că instanța de fond neîntemeiat a purces la examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii, urmând ca, în lipsa reclamantului și a reprezentantului acestuia, să scoate acțiunea de pe rol.

Din materialele cauzei se denotă faptul că în cererea din 23 octombrie 2023 adresată instanței de judecată reprezentantul reclamantului/intimat Ojovan Anatolii, avocatul Lichii Iana a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa/f.d.33-35/.

Potrivit art.206 alin.1 Cod de procedură civilă, părţile au dreptul să solicite instanţei judecătoreşti examinarea cauzei în lipsa lor şi remiterea copiei de pe hotărîre.

Prin urmare, în ședința de judecată din 24 noiembrie 2023 instanța întemeiat a examinat cauza în lipsa reclamantului și/sau a reprezentantului acestuia.

Se respinge și argumentul apelantei privind refuzul neîntemeiat al instanței de a amâna la cererea dânsei ședința de judecată preconizată pentru 24 noiembrie 2023 pe motiv că avocatul care o reprezintă este antrenat în alte ședințe de judecată și că copiii săi au febră.

Colegiul reține că prin cererea din 13.11.2023 Ojovan Maria a solicitat primei instanțe stabilirea unui alt termen pentru şedinţa de judecată numită la data de 24.11.2023, ora 08.30, deoarece avocatul său este ocupat la altă şedinţă în mun. Chişinău

şi nu poate participa la şedinţa dată, că dânsa, în legătură cu faptul că copii săi au făcut febră, nu se poate prezenta la şedinţa nominalizată, certificatul medical va fi prezentat la şedinţa următoare; a solicitat numirea ședinței după 27 decembrie 2023.

Instanța de apel denotă că Ojovan Maria în susținerea cererii n-a prezentat probe confirmative. Mai mult ca atât, la materialele cauzei lipsește dovada -mandatul avocațial, că apelanta este reprezentată de avocat. Iar motivul că copiii săi sunt bolnavi instanța l-a apreciat ca declarativ, formulat în scopul tergiversării examinării cauzei, dat fiind că anterior, în cererea din 4 octombrie 2023 Ojovan Maria a invocat același motiv, fără a prezenta probe confirmative.

Referitor la argumentul apelantei că instanța la desfacerea căsătoriei nu a indicat care nume de familie preia dânsa, Colegiul remarcă că faptul dat nu este în competența instanței de judecată, dat fiind că în conformitate cu dispozițiile art.46 din Legea privind actele de stare civilă nr.100 din 26.04.2001, soţul care şi-a schimbat numele de familie la încheierea căsătoriei, luînd numele de familie al celuilalt soţ sau un nume de familie dublu prin conexare, are dreptul să-şi menţină acest nume şi după desfacerea căsătoriei sau să revină la numele de familie de pînă la căsătorie, indiferent de temeiurile desfacerii acesteia. Decizia sa el o va comunica în ziua întocmirii sau completării Actului de divorţ.

Distinct de cele invocate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți constată că argumentele apelului nu constituie temei de casare a hotărârii primei instanțe, de aceea apelul declarat de Ojovan Maria se respinge, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți, -

decide:

Respinge apelul declarat de Ojovan Maria.

Menține hotărârea Judecătoriei Edineț sediul central din 24 noiembrie 2023, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ojovan Anatolii către Ojovan Maria privind desfacerea căsătoriei.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedinta ședinței, judecătoarea **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**